

dubitari merito posset, quin multi præsentis potius vitæ commoda, quam futuræ speratam gloriam consecrantes,¹ ad baptismum venirent; cum tamen non falsa hæc, et incerta, quæ videntur, sed vera, atque æterna, quæ non videntur, bona Christiano homini semper proposita esse debeant.

Sed interim tamen hujus vitæ conditio, quæ miseriarum plena est, suis voluptatibus, et lætitiis non caret. Quid enim nobis, qui jam per baptismum veluti palmites insiti sumus in Christum,² jucundius, aut optabilius esse potest, quam, cruce in humeros nostros sublata, eum ducem sequi, nullisque aut laboribus defatigari, aut periculis retardari, quo minus ad præmium supernæ vocationis Dei omni studio contendamus,³ alii virginitatis lauream, alii doctrinæ, et prædicationis coronam, alii martyrii palmam, alii alia virtutum decora a Domino accepturi?⁴ Quæ quidem præclara laudis insignia nemini darentur, nisi prius nos ipsos in hujus ærumnosæ vitæ stadio exercuissemus, atque in acie invicti stetissemus.

41.
Gratia sanctificantis infusio

SED ut ad baptismi effectus oratio redeat, exponendum erit, hujus sacramenti virtute nos non solum a malis, quæ vere maxima dicenda sunt, liberari, verum etiam eximiis bonis, et muneribus augeri. Animus enim noster divina gratia repletur, qua justi, et filii Dei effecti æternæ quoque salutis hæredes instituimur; nam, ut scriptum est, qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit;⁵ mundatamque Ecclesiam lavacro aquæ in verbo vitæ, Apostolus testatur.⁶ Est autem gratia, quemadmodum Tridentina Synodus ab omnibus credendum, pœna anathematis proposita, decrevit, non solum per quam peccatorum fit remissio, sed divina qualitas in anima inhærens, ac veluti splendor quidam, et lux, quæ animarum nostrarum maculas omnes delet, ipsasque animas pulchriores, et splendidiore reddidit.⁷ Atque id ex sacris litteris aperte colligitur, cum gratiam effundi dicant,⁸ eamque Spiritus sancti pignus⁹ soleant appellare.

42.
et virtutum.

Huic autem additur nobilissimus omnium virtutum comitatus, quæ in animam cum gratia divinitus infunduntur.

¹ 2. Cor. IV. 18. — ² Joan. XV. 5. — ³ Phil. III. 14. — ⁴ Apoc. VII. 9. 14.; Dan. XII. 3. — ⁵ Marc. XVI. 16. — ⁶ Eph. V. 26. — ⁷ Sess. VI. 7. — ⁸ Rom. V. 5. — ⁹ 2. Cor. I. 22.

Quare, cum Apostolus ad Titum ait: Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abunde per Jesum Christum Salvatorem nostrum;¹ D. Augustinus verba illa, **abunde effudit**, explanans: Nimirum, inquit, ad remissionem peccatorum, et copiam virtutum.²

Jam vero per baptismum, etiam Christo capiti tanquam membra copulamur, et connectimur. Quemadmodum igitur a capite vis manat, qua singulæ corporis partes ad proprias functiones apte exequendas moventur: ita etiam ex Christi domini plenitudine in omnes, qui justificantur, divina virtus, et gratia diffunditur, quæ nos ad omnia Christianæ pietatis officia habiles reddit.

Neque vero mirum cuiquam videri debet, si cum tanta virtutum copia instructi, et ornati simus, tamen non sine magna difficultate, et labore pias, honestasque actiones inchoamus, vel certe absolvimus. Id enim ob eam rem non evenit, quod virtutes a quibus actiones ipsæ proficiscuntur, Dei beneficio nobis donatæ non sint: sed quoniam post baptismum acerrima cupiditatis pugna adversus spiritum relicta est: in qua tamen contentione animo frangi, aut debilitari Christianum hominem non decet; cum Dei benignitate freti, optima spe niti debeamus, fore, ut quotidiana recte vivendi exercitatione, quæcumque pudica sunt, quæcumque justæ, quæcumque sancta,³ eadem etiam facilia, et jucunda videantur, hæc libenter cogitemus, hæc alacri animo agamus, ut Deus pacis sit nobiscum.

PRÆTEREA, per Baptismum consignamur caractere, qui ex anima deleri numquam potest: de quo, nihil est, ut plura hoc loco disserantur; cum liceat ex his, quæ supra dicta sunt, dum universe de sacramentis ageretur, satis multa, quæ ad hoc argumentum pertinent, in hunc locum transferre.

Sed quoniam ex characteris vi, et natura, ab Ecclesia definitum est, baptismi sacramentum nulla ratione iterandum esse, ea de re fideles, ne aliquando in errores inducantur, sæpe, et diligenter a Pastoribus admonendi erunt. Hoc vero docuit Apostolus, inquiens: Unus Dominus, una fides, unum

¹ Tit. III. 5. — ² Potius Gl. int. ex Amb. in Luc. I. 15. — ³ Phil. IV. 8. — 2. Cor. XIII. 11.

43.
Connexio cum Christo capite.

44.
Unde difficultas operandi.

45.
Character.

46.
Baptismus non iterandus et cur?

baptisma.¹ Deinde cum Romanos hortatur, ut mortui per baptismum in Christo, caverent, ne vitam, quam ab illo accepissent, amitterent, cum inquit : Quod enim Christus mortuus est peccato, mortuus est semel :² hoc videtur aperte significare, sicut ille mori iterum non potest, ita nobis denuo mori per baptismum non licere. Quare sancta etiam Ecclesia, se unum baptismum credere palam profitetur; quod quidem rei naturæ, et rationi vehementer consentaneum esse, ex eo intelligitur, quod baptismus est quædam spiritualis regeneratio. Quemadmodum igitur naturali virtute semel tantum generamur, et in lucem edimur; atque, ut D. Augustinus ait, uterus non potest repeti :³ sic etiam una est spiritualis generatio, nec baptismus ullo umquam tempore iterandus est.

Baptismus sub conditione cum ministratur, non iteratur.

Neque vero quisquam putet, eum ab Ecclesia iterari, cum adhibita huiusmodi verborum formula, aliquem abluit, de quo incertum est, an baptizatus prius fuerit : Si baptizatus es, te iterum non baptizo : si vero nondum baptizatus es, ego te baptizo in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti; ita enim non impie iterari, sed sancte cum adjunctione baptismum administrari, dicendum est.

Baptismus sub conditione quantum cautela ministrandus.

Qua in re tamen diligenter a Pastoribus aliqua providenda sunt, in quibus fere quotidie non sine maxima sacramenti injuria peccatur; neque enim desunt, qui nullum scelus admitti posse arbitrentur, si quemvis sine delectu cum adjunctione illa baptizent; quare si infans ad eos deferatur, nihil prorsus quærendum putant, an is prius ablutus fuerit, sed statim ei baptismum tribuunt; quin etiam, quamvis exploratum habeant, domi sacramentum administratum esse, tamen sacram ablutionem in Ecclesia, adhibita solemnî cæremonia, cum adjunctione repetere non dubitant; quod quidem sine sacrilegio facere non possunt : et eam maculam suscipiunt, quam divinarum rerum scriptores Irregularitatem vocant; nam ea baptismi forma ex Alexandri Papæ auctoritate,⁴ in illis tantum permittitur, de quibus, re diligenter perquisita, dubium relinquatur, an baptismum rite susceperint; aliter vero numquam fas est, etiam cum adjunctione baptismum alicui iterum administrare.

¹ Eph. IV. 5. — ² Rom. VI. 10. — ³ In Joan. tract. XI. n. 6. — ⁴ Dec. lib. 3. tit. 41, c. 2.

PRÆTER cetera vero, quæ ex baptismo consequimur, illud veluti extremum est, quo reliqua omnia videntur referri, quod scilicet cæli aditum, propter peccatum prius interclusum, unicuique nostrum patefacit. Hæc autem, quæ in nobis baptismi virtute efficiuntur, ex iis plane intelligi possunt, quæ in Salvatoris baptismo contigisse, evangelica auctoritas confirmavit; etenim cæli aperti sunt, et Spiritus sanctus columbæ specie in Christum dominum descendens apparuit; ex quo significatum est, eis, qui baptizantur, divini numinis charismata impertiri, et cælorum januam reserari; non quidem, ut, simul atque baptizati sunt, sed ut magis opportuno tempore ingrediantur in illam gloriam; cum omnium miseriarum expertes, quæ in beatam vitam cadere non possunt, pro mortali conditione immortalitatem assequantur.

Atque hi quidem sunt baptismi fructus : quos, si quidem sacramenti vim spectemus, æque ad omnes pertinere dubitari non potest; sin autem, quo quisque animo affectus ad illum suscipiendum accesserit, consideremus, plus minusve cælestis gratiæ, et fructus ad unum aliquem, quam ad alium, pervenire omnino fateri oportet.

CÆREMONIÆ. Restat nunc, ut, quæ de hujus sacramenti precationibus, ritibus, et cæremoniis tradenda sint, aperte, et breviter explicetur. Nam quod Apostolus de linguarum dono admonuit, cum inquit, sine fructu esse, si, quæ aliquis loquitur, a fidelibus non intelligantur : idem fere ad ritus, et cæremonias transferri potest; imaginem enim, et significationem earum rerum præ se ferunt, quæ in sacramento geruntur; quod si illorum signorum vim, et potestatem fidelis populus ignoret, non magna admodum cæremoniarum utilitas futura esse videbitur. Danda est igitur Pastoribus opera, ut eas fideles intelligant, certoque sibi persuadeant, etsi minus necessariæ sint, plurimi tamen faciendas, magnoque in honore esse oportere. Id vero tum instituentium auctoritas, qui sine controversia sancti Apostoli fuerunt, tum finis, cujus causa cæremonias adhiberi voluerunt, satis docet; ita enim sacramentum majori cum religione, ac sanctitate administrari, ac veluti ante oculos poni, præclara

47.
Aditus cælorum apertus.

48.
Precationes, ritus et cæremonie baptismi fidelibus explicari debent.

¹ Matt. III. 16.; Marc. I. 10.; Luc. III. 22.

illa, et eximia dona, quæ in eo continentur, et in animos fidelium immensa Dei beneficia magis imprimi, perspicuum est.

49.
*Cæremoni-
arum
triplex
genus.*

Sed omnes cæremoniæ, et preces, quibus in baptismi administratione Ecclesia utitur, ad tria capita redigendæ sunt, ut in eis explicandis certus ordo a Pastoribus servari possit, et, quæ tradita ab illis fuerint, auditorum memoria facilius retineantur. Ac primum quidem illarum genus est, quæ, antequam accedatur ad baptismi fontem, servantur: alterum earum, quæ, cum ad ipsum fontem ventum est, adhibentur: tertium earum, quæ, peracto jam baptismo, addi solent.

50.
*Aquæ
consecra-
tio.*

IN primis igitur aqua paranda est, qua ad baptismum uti oportet. Consecratur enim baptismi fons, addito mysticæ unctiois oleo; neque id omni tempore fieri permissum est: sed more majorum, festi quidam dies, qui omnium celeberrimi, et sanctissimi optimo jure habendi sunt, expectantur, in quorum vigiliis sacræ ablutionis aqua conficitur: quibus etiam tantum diebus, nisi necessitas aliter facere coëgisset, in veteris Ecclesiæ more potissimum fuit, ut baptismus administraretur. Sed quamvis Ecclesia hoc tempore, propter communis vitæ pericula, eam consuetudinem retinendam non judicavit: tamen solemnes illos dies Paschæ, et Pentecostes, quibus baptismi aqua consecranda est, summa cum religione adhuc observavit.

*Statio ad
fores Ec-
clesiæ.*

Post aquæ consecrationem alia deinceps, quæ baptismum antecedunt, explicare oportet; afferuntur enim, vel etiam adducuntur, qui baptismi initiandi sunt, ad Ecclesiæ fores; atque ab ejus introitu omnino prohibentur; quod indigni sint, qui domum Dei ingrediantur, antequam a se turpissimæ servitutis jugum repulerint, et totos se Christo domino, ejusque justissimo imperio addixerint.

*Catechis-
mus.*

Tum vero sacerdos ab eis exquirat, quidnam ab Ecclesia petant; quo cognito, primum eos Christianæ fidei doctrina, quam in baptismo profiteri debent, instituit: id autem Catechismo efficitur; cujus institutionis morem a Domini salvatoris præcepto manasse, nemo dubitare potest, cum ipse Apostolis jussisset: *Ite in mundum universum, et docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus*

tus sancti, docentes eos servare omnia, quæcumque mandavi vobis.¹ Ex quo licet cognoscere, baptismum non esse administrandum, priusquam summa saltem religionis nostræ capita exponantur. Quoniam vero Catechismi ratio ex multis interrogationibus constat, si is, qui instituitur, adulta ætate fuerit, ad ea, quæ rogantur, ipse per se respondet; si autem infans sit, pro illo sponsor rite respondet, solemnem sponsonem facit.

Sequitur Exorcismus, qui ad expellendum diabolum, ejusque vires frangendas, et debilitandas, sacris, et religiosis verbis, ac preces conficitur. Accedunt ad Exorcismum aliæ cæremoniæ: quarum singulæ, ut quæ mysticæ sint, propriam, atque illustrem significationem habent.

*Exor-
cismus*

Nam cum sal in illius os, qui ad baptismum adducendus est, inseritur, hoc significari perspicuum est, eum fidei doctrina, et gratiæ dono consecuturum esse, ut a peccatorum putredine liberetur, saporemque bonorum operum percipiat, et divinæ sapientiæ pabulo delectetur.

Sal.

Obsignantur præterea signo crucis frons, oculi, pectus, humeri, aures: quæ omnia declarant, baptismi mysterio sensus baptizati aperiri, ac roborari, ut Deum excipere, præceptaque ejus intelligere, ac servare possit.

*Signa
crucis.*

Postea vero illi nares, et aures saliva liniuntur, statimque ad baptismi fontem mittitur: ut, quemadmodum cæcus ille evangelicus, quem Dominus jussisset oculos luto illitos Siloës aqua abluere, lumen recuperavit:² ita etiam intelligamus sacræ ablutionis eam vim esse, ut menti ad cælestem veritatem perspicendam lumen efferat.

*Saliva, et
ad fontem
accessio.*

HIS peractis, ad baptismi fontem veniunt, ibique aliæ cæremoniæ, et ritus adhibentur; ex quibus Christianæ religionis summam licet cognoscere. Sacerdos enim ter conceptis verbis eum, qui baptizandus est, interrogat: *Abrenuntias Satanæ, et omnibus operibus ejus, et omnibus pompis ejus?* at ille, aut ejus nomine patrinus, ad singulas interrogatione respondet, *Abrenuntio*. Igitur qui Christo nomen daturus est, hoc primum sancte, et religiose polliceri debet, se diabolum, et mundum deserere, ac nullum umquam tempus

51.
*Abrenun-
tatio.*

¹ Matth. XXVIII. 29.; Marc. XVI. 15. — ² Joan. IX. 7.

fore, in quo utrumque, veluti hostem teterrimum, non detestetur.

Fidei professio.

Deinde ad ipsum baptismi fontem consistens, interrogatur a sacerdote, hoc modo : Credis in Deum patrem omnipotentem? cui ille respondet, Credo. Atque ita deinceps de reliquis Symboli articulis rogatus, fidem suam solemnique religione profitetur; quibus sane duabus sponsonibus omnem Christianæ legis vim, et disciplinam contineri perspicuum est.

Voluntatis expressio. Ablutio.

Sed cum jam baptismum administrare oportet, quærit sacerdos ab eo qui baptizandus est : Num baptizari velit? quo quidem per se, vel ejus nomine, si infans sit, patrino annuente, statim in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, salutari aqua eum abluit. Quemadmodum enim homo, sua voluntate serpenti obediens, merito damnatus est : ita Dominus neminem in suorum numerum, nisi voluntarium militem adscribi voluit, ut divinis jussis sponte obtemperans, æternam salutem consequeretur.

52.
Chrisma

JAM postquam baptismus absolutus est, sacerdos summum baptizati verticem chrismate perungit, ut intelligat se ab eodie Christo capiti tamquam membrum conjunctum esse, atque ejus corpori insitum, et ea re Christianum a Christo, Christum vero a chrismate appellari. Quid vero chrisma significet, ex his satis intelligi, quæ tunc sacerdos orat, Ambrosius testatur.¹

Vestis candida.

Induit postea sacerdos baptizatum veste alba, dicens : Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, ut habeas vitam æternam. Infantibus vero, qui vestitu non utuntur, iisdem verbis album sudariolum datur. Quo symbolo significari sancti Patres docent, tum resurrectionis gloriam, ad quam per baptismum nascitur; tum nitorem, et pulchritudinem, qua dilutis peccatorum maculis, anima in baptismo ornatur; tum innocentiam, atque integritatem, quam in omni vita baptizatus servare debet.

Cereus ardens.

Et deinde cereus ardens in manu traditur, qui ostendit fidem charitate inflammata, quam in baptismo accepit, bonorum operum studio alendam atque augendam esse.

¹ De sacram. II, 7.

Ad extremum vero nomen baptizato imponitur, quod quidem ab aliquo sumendum est, qui propter excellentem animi pietatem, et religionem in sanctorum numerum relatus est; ita enim facile fiet, ut quivis nominis similitudine ad virtutis, et sanctitatis imitationem excitetur; ac præterea, quem imitari studet, eum quoque precetur, et speret sibi advocatum ad salutem tum animi, tum corporis defendendam venturum esse. Quare reprehendendi sunt, qui gentilium nomina, et eorum præcipue, qui omnium sceleratissimi fuerunt, tam diligenter consecantur, et pueris imponunt : cum ex eo intelligi possit, quanti Christianæ pietatis studium faciendum existiment, qui impiorum hominum memoria tantopere delectari videntur, ut velint fidelium aures hujusmodi profanis nominibus undique circumsonare.

Hæc de baptismi sacramento, si a Pastoribus explanata fuerint, nihil eorum fere prætermisum esse videbitur, quæ ad hanc cognitionem maxime pertinere existimanda sunt. Demonstratum est enim, quid ipsum baptismi nomen significet; quæ sit ejus natura, et substantia; tum ex quibus partibus constet. Dicitur est, a quo institutus fuerit; qui ministri ad conficiendum sacramentum necessarii sint; quosve tamquam pædagogos ad sustentandam baptizati imbecillitatem adhibere oporteat. Traditum est etiam, quibus, et quem in modum animo affectis baptismus administrari debeat; quæ sit ejus virtus, et efficientia : postremo, qui ritus, et cæremoniæ serventur, quantum proposita ratio postulabat, satis copiose explicatum est. Quæ omnia ob eam præcipue causam docenda esse Pastores meminerint, ut fideles in hac cura, et cogitatione perpetuo versentur; ut in iis, quæ adeo sancte, et religiose sponponderunt, cum baptismo initiati sunt, fidem servent, atque eam vitam instituunt, quæ sanctissimæ Christiani nominis professioni respondeat.

Nominis impositio.

53.

Totius de baptismo tractatus recapitulatio.

